

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/288/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7112205501
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 10. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2014:7112205501.6

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti H. G. Š. nar. XX.XX.XXXX a N. Y. Š. nar. XX.XX.XXXX zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach detí rodičov matky G. Š. nar. X.X.XXXX bývajúcej v Č.Ž. č. XXX zastúpenej Mgr. Marcelou Grancovou advokátkou so sídlom v Košiciach na Kováčskej ul. č. 28 a JUDr. Melániou Knopovou advokátkou so sídlom v Košiciach na Štúrovej ul. č. 20 a otca Ing. H. Š. nar. XX.X.XXXX bývajúceho v K. - R. na Q. T. T. XXXX/X v Č. N. o návrhu otca na návrat maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu o odvolaní matky a otca proti uzneseniu Okresného súdu Košice I z 23.9.2013 č.k. 11P 26/2012-624 v spojení s opravným uznesením z 14.10.2013 č.k. 11P 26/2012-653 takto

rozhodol:

Mení uznesenie tak, že konanie o nariadenie návratu maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu zastavuje.

Zrušuje uznesenie vo výroku o trovách konania a v rozsahu zrušenia vracia vec na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Súd prvého stupňa napadnutým uznesením nariadil návrat mal. H. G. Š. nar. XX.XX.XXXX a mal. N. Y. Š. nar. XX.XX.XXXX do miesta obvyklého pobytu do Českej republiky. Matke uložil povinnosť zabezpečiť navrátenie maloletých detí v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti uznesenia. V prípade, že matka v súlade s výrokom dva tohto uznesenia maloleté deti nevráti do Českej republiky, je povinná odovzdať maloleté deti otcovi po uplynutí tejto lehoty. V prípade návratu matky a maloletých detí do Českej republiky uložil otcovi povinnosť zabezpečiť až do rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, prípadne rozvodu manželstva primerané ubytovanie na svoje náklady. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania.

Proti tomuto uzneseniu podali v zákonnej lehote odvolanie matka aj otec.

Otec napadol výrok uznesenia o uložení povinnosti matke navrátiť maloleté deti v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti uznesenia, ktorý navrhol zmeniť tak, aby bola matka povinná zabezpečiť navrátenie maloletých detí v lehote 3 dní právoplatnosti uznesenia a výrok o trovách konania účastníkov, ktorý žiadal zrušiť a vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Vo vzťahu k výroku o povinnosti matky zabezpečiť navrátenie maloletých detí v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti uznesenia uviedol, že cieľom návratového konania je zabezpečiť bezodkladný návrat neoprávnene premiestnených alebo zadržovaných detí do krajiny ich obvyklého pobytu (čl. 1 predmet Dohovoru písm.a/). K naplneniu tohto cieľa súd musí postupovať pre neho najrýchlejším možným postupom (čl. 2 Dohovoru, čl. 11 ods. 3 Nariadenia). Práve z hľadiska rýchlosti naplnenia cieľa konania považuje lehotu 1 mesiaca od právoplatnosti uznesenia za neprimerane dlhú, neodôvodnenú a v žiadnom prípade nie najkratšie možnú, ako vyžaduje Dohovor. Z doterajšieho konania matky je zjavné, že dobrovoľne deti do Českej republiky nemieni navrátiť a z toho dôvodu jednomesačnú lehotu využije v plnom rozsahu, čím bude protiprávny stav predlžovať práve o stanovenú lehotu. Súd prvého stupňa podľa doporučenia Krajského

súdu v Košiciach odložil vykonateľnosť uznesenia až po jeho právoplatnosti. Toto doporučenie je podľa jeho názoru v rozpore s procesnými pravidlami O.s.p.. Uvedené odloženie vykonateľnosti je podľa Dohovoru neprípustné - nie je najrýchlejším možným postupom súdu vedúcim k naplneniu cieľa a len umelo predlžuje trvanie protiprávneho stavu. Vnútroštátna procesná norma súd k odloženiu vykonateľnosti až po právoplatnosti nijak nezaväzuje. Súd prvého stupňa mal možnosť nezahrnúť odloženie vykonateľnosti až po právoplatnosti do napadnutého výroku, pričom v petíte svojho návrhu žiadal uložiť matke povinnosť maloleté deti do Českej republiky vrátiť do 14 dní od doručenia uznesenia. Ustálená judikatúra súdov Slovenskej republiky tiež uvádza nariadenie návratu, kde lehota k splneniu povinnosti dieťa navrátiť začína plynúť doručením uznesenia. Súdny používa krátke (15 dní) až veľmi krátke (3 dni) lehoty, aby naplnili záväzok vyplývajúci z Dohovoru. Vzhľadom k tomu, že odloženie vykonateľnosti uznesenia až po jeho právoplatnosti už nie je možné rozhodnutím o tomto odvolaní úplne napraviť, navrhuje aspoň, aby odvolací súd napadnutý výrok zmenil skrátením jednomesačnej lehoty na lehotu trojdňovú. Pokiaľ ide o výrok týkajúci sa trov konania účastníkov, uviedol, že súd prvého stupňa odôvodnil svoje rozhodnutie o trovách ust. § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p., kde je uvedené, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, pokiaľ sa konanie mohlo začať aj bez návrhu. Domnieva sa, že aplikácia ust. § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p. na uvedené konanie je zrejme nesprávna. Konanie je začaté vždy na návrh osoby, inštitúcie alebo iného orgánu, ktorý tvrdí, že dieťa bolo premiestnené alebo zadržané konaním porušujúcim jej (jeho) opatrovníckeho práva (čl. 8 Dohovoru), obdobne čl. 11 Nariadenia. Nariaďovať návrat maloletého dieťaťa bez toho, aby to oprávnená osoba navrhovala je zjavne nezmyselné a rovnako Dohovor ani Nariadenie túto možnosť neprípúšťajú. Súd prvého stupňa k tomuto záveru pravdepodobne dospel aplikáciou ust. § 81 ods. 1 O.s.p., ktoré stanovuje, že aj bez návrhu súd môže začať konanie vo veciach starostlivosti o maloletých. Vnútroštátna procesná norma síce zaraďuje systematicky uvedené konanie do kategórie konaní s názvom starostlivosť súdu o maloletých (§ 176 ods. 2 O.s.p.), ale medzinárodná zmluva či nariadenie, podľa ktorých sa uvedené konanie riadi, sú právnymi predpismi s vyššou váhou ako vnútroštátne zákony a možnosť začatia konania o navrátenie dieťaťa bez podania návrhu neprípúšťa. Vyjadril názor, že súd mal aplikovať ust. § 142 ods. 1 O.s.p., podľa ktorého súd prizná účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, náhradu nákladov potrebných na účelne uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. Poznamenal, že 24.2.2013 si uplatnil v zmysle ust. § 147 ods. 1 O.s.p. od matky maloletých detí a jej právnej zástupkyne nárok na náhradu hotových výdavkov vo výške 222,95 €, ktoré mu preukázateľne vznikli v súvislosti s jeho zbytočnou cestou na pojednávanie súdu, ktoré bolo odročené z dôvodov na strane matky maloletých detí. O tomto jeho nároku súd prvého stupňa doposiaľ nerozhodol. Vyjadril názor, že ani v prípade, ak by sa hypoteticky odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvého stupňa o správnosti aplikácie ust. § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p. na uvedené konanie, nie je možné jeho nárok podľa ust. § 147 ods. 1 O.s.p. týmto odmietnuť, nakoľko nárok podľa ust. § 147 ods. 1 O.s.p. je nezávislý na výsledku konania.

Matka podala odvolanie samostatne, ako aj prostredníctvom právnej zástupkyne. Matka vo svojom odvolaní uvádza, že na poslednom pojednávaní 23.9.2013 jej nebol daný priestor na vyjadrenie, preto podáva odvolanie a navrhuje, aby odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa zrušil v celom rozsahu. Namietala, že súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Zdôraznila, že deti v roku 2011 prišli domov so súhlasom otca. Ak by otec s ich odchodom z ubytovne nesúhlasil, sotva by ich sám presťahoval, neasistoval by jej pri podaní prihlášky na vysokú školu v Prešove v akademickom roku 2011/ 2012, nebol by prítomný v jubilejný prvý deň dochádzky ich dcéry v materskej škole v Košiciach, nenavrhol by plán zobytnenia podkrovia v dome, kde teraz býva, aby mali oddelené bývanie a nesnažil by sa nájsť si zamestnanie v Kechneči, aby tu mohli v prípade neúspechu s brazílskym projektom žiť. Z uvedeného vyplýva, že pred podaním jeho nezmyselnej žiadosti o návrat nikam, spoločným úsilím vytvorili obvyklý pobyt deťom na Slovensku. Na tom, že by sa mali deti alebo ona presťahovať do Českej republiky, sa nikdy nedohodli. Vyjadrila názor, že články Dohovoru sa teda v ich prípade nedajú aplikovať, pretože nejde o žiadne neoprávnené premiestnenie ani zadržanie. Spolu s otcom konali vedome a systematicky tak, aby s deťmi žili dôstojne a hlavne, aby sa už nikdy nemuseli sťahovať. Ich dcéra absolvovala do troch rokov veku celkom 8 sťahovaní. Syn do prvých narodenín zmenil adresu trikrát. Sám otec maloletých detí priznal, že ich na Slovensko priviedol. Po hádke na Slovensku natrvalo odišiel a viac sa nevrátil. Ponúkala mu možnosť tráviť spolu Vianoce (mailová komunikácia z konca roku 2011), čo odmietol. Predtým v lete na dovolenke v Tatrách po hádke ju nenechal nastúpiť k nemu a deťom do auta a odišiel. Nakoľko vtedy ani nie trojročná dcérka strašne plakala, keď videla, že sa márne snaží dostať do idúceho auta, o chvíľu sa vrátil a na tvári mal víťazoslávny úsmev. Na Vianoce trval na tom, že si deti bez nej odnesie k svojim rodičom. Začiatkom

januára 2012 trval na tom, že si deti bez nej odvezie ku kamarátovi. Koncom januára si bez nej odviezol dcéru. Jednoducho sa na niečom dohodli a vytvorili deťom nový domov, náhle sa otočil o 180 stupňov, predviedol jej ukážku toho, ako dosiahne svoj nový plán, potom sa snažil vytvoriť si preň priestor a nakoniec ho vykonal. Vzal dcére stabilitu, kamarátov, kolektív, brata, matku, synovi sestru. Podmienil jej návrat podpisom zmluvy o zúžení BSM. Ďalej namietala, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, pretože ona a jej právna zástupkyňa žiadali, aby súd dal podnet na psychologické vyšetrenie otca z dôvodu podozrenia zo spáchania trestného činu sexuálneho zneužívania maloletej. Namiesto tohto vyšetrenia otca jej súd položil dve otázky, či videla, že by niekedy manžel sexuálne obťažoval niektoré zo spoločných detí a či sa manžel správal v spálni agresívne. Z jej odpovedí sa súd uzniesol, že k žiadnemu sexuálnemu obťažovaniu nedošlo a ohrozil tak zdravie jej detí. V správe zo šetrenia Úradu mestského obvodu Poruba z 18.9.2013 je zmienka o povesti otca. Na adrese, kde sa šetrenie konalo otec nemôže mať zlú povesť, keďže reálne obýva byt svojich rodičov a v prípade, že by sa mal starať o deti, tieto by bývali tiež u nich, nakoľko on sám na výchovu dvoch detí nemá čas ani predpoklady. Čosi o rodine vypovedá aj ten fakt, že matka od vlastného syna pýta mesačne 9.000 Kč za obývanie jej 2-izbového bytu, kde náklady na jednu osobu sotva presiahnu 3.000 Kč. V návrhu na vykonanie dokazovania šetrením susedských vzťahov mala na mysli jeho skutočnú adresu, kde jeho rodina žije viac ako 20 rokov a to T. T. XXXX/X, K. - R.. Poukázala tiež na vyjadrenia kolízneho opatrovníka, ktorý neodporúčal a nesúhlasil s tým, aby boli deti vykázané z vlasti a navrhol, aby bol návrh otca zamietnutý. Súd však názor kolízneho opatrovníka odignoroval a v odôvodnení nie je ani zmienka o tom, prečo tak urobil. Domnieva sa, že súd prvého stupňa neriešil otázku toho, čo je najlepšie pre maloleté deti. Ďalej uviedla, že od podania návrhu otca uplynula taká dlhá doba, že deti si vytvorili a upevnili väzby na Slovensku v X. a Č.. Navštevujú krúžky zamerané na šport a rozvoj kognitívnych zručností. Dcéra má kamaráta, s ktorým plánujú svadbu, s deťmi v obci hrávajú futbal na ihrisku, naháňajú sa, pretekajú na bicykloch, dcéra absolvuje detské prímestské tábory. Syn so svojou sestrou sú nerozluční kamaráti a majú spoločných kamarátov a množstvo záľub, ktoré sú pre nich prioritou. Kolízny opatrovník to zohľadnil pri vyslovení svojho stanoviska, avšak súd prvého stupňa to nebral do úvahy. Násilné vysťahovanie detí do cudzieho prostredia k cudzím ľuďom, kde sa rozpráva iným jazykom, do podmienok, ktoré zďaleka nekorešpondujú s tými, ktoré majú doma, izolovanie od kamarátov, pretrhanie väzieb, ktoré dva roky budovali, by znamenalo obrovské stresy s negatívnymi následkami na ich psychický vývin. V rozhodnutí sa uvádza, že otec je povinný zabezpečiť im byt, ale prečo tam nie je, že je povinný aj uhrádzať náklady za byt. V prípade návratu do Českej republiky bude odkázaná na otca detí, ktorý po dobu dvoch rokov neprispieval na chod ich domácnosti ani korunou a zabezpečoval im len náklady na živobytie spolu po 116 € mesačne. Tiež nepreukázal, že sa bude vedieť finančne postarať o deti. Súd jej nedal záruku, že v prípade, ak sa konanie vo veci úpravy rodičovských práv a povinností po rozvoде bude ťahať ešte dva roky a ona si nebude vedieť nájsť prácu tak, aby mohla platiť aj nájom v manželovom byte, materské školy, výživu, ošatenie či iné výdaje, že to všetko bude pre deti a pre ňu zabezpečené. Terajšie podmienky pre výchovu maloletých detí sú podstatne lepšie ako pobyt v prašnej K., k čomu dokladá dokument o znečistení. Uviedla, že otec detí si zámerne nebuduje vzťah so synom, to má za následok, že syn otca opisuje, že tata je ten, kto mu dal vláčik. Otec odmieta využívať možnosť navštevovať deti, k tomuto má dôkaz aj kolízny opatrovník, ale súd sa o to nezaujímal. Namietala, že súd prvého stupňa vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, pretože deti sú na Slovensku od začiatku plne spoločensky integrované a to aj zásluhou samotného otca. Syn strávil prvé dva mesiace života na Slovensku, potom len päť mesiacov v Českej republike a odvtedy až dodnes žije na Slovensku. Zákon vychádza z toho, že dieťa si dňom podania nejakej žiadosti prestáva vytvárať väzby na prostredie, v ktorom sa nachádza. Je však logické, že tomu tak nie je. V Českej republike miera integrácie nepresiahla ani základné predpoklady uzatvárania kamarátskych vzťahov. Maloletý N. Y. mal totiž v čase, kedy sa vrátili na Slovensko natrvalo iba sedem mesiacov. H. G. nemala ani jedného kamaráta rovesníka. Z uvedeného je zrejmé, že nemôže ísť o neoprávnené premiestnenie, keď sa sťahovanie konalo za prítomnosti a teda so súhlasom otca detí, nemôže ísť ani o zadržovanie, lebo v skutočnosti otec odišiel od nich, nie oni od neho a za krajinu obvyklého pobytu sa považuje krajina, v ktorej má dieťa vytvorené väzby a takouto krajinou je Slovenská republika. Namietala tiež, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, pretože súd prvého stupňa jej svojím rozhodnutím zakazuje vykonávať jej povinnosti. Podľa čl. 5 Dohovoru zahŕňa takzvané opatrovnícke právo práva týkajúce sa osobnej starostlivosti o dieťa, najmä právo určiť miesto pobytu dieťaťa. Maloleté deti jej boli predbežne zverené do starostlivosti a otec má upravený styk z vážneho dôvodu na každú druhú sobotu za jej prítomnosti. Tým sa stáva nariadenie návratu detí, či povinnosť predať maloleté deti otcovi bez jej súhlasu nevykonateľným, rozporuplným a celé konanie zmätočným. Namietala tiež, že v konaní došlo

k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O.s.p., pretože jej ako účastníčke konania nebol daný priestor na vyjadrenie sa k informáciám, ktoré súdu poskytol na pojednávaní otec detí. K odvolaniu pripojila údaje stiahnuté z internetu o znečistení ovzdušia v Čechách, konkrétne v K..

Právna zástupkyňa matky vo včas podanom odvolaní uviedla, že podáva odvolanie proti uzneseniu súdu prvého stupňa z dôvodu, že súd nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenia právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, preto navrhuje, aby odvolací súd zrušil uznesenie súdu prvého stupňa a vrátil vec na ďalšie konanie. Namietala, že konajúci súd sa vôbec nezaoberal mierou integrácie oboch maloletých detí do sociálneho a rodinného prostredia v Českej republike, kde mali mať obidve deti obvyklý pobyt. Rovnako sa nezaoberal návrhmi kolízneho opatrovníka a jeho šetrením pomerov, v ktorých deti žijú. Od 29.5.2011 sa maloleté deti na Slovensku plne integrovali do sociálneho a rodinného prostredia. Z vykonaného dokazovania vyplynulo, že rodičia maloletých detí naposledy viedli spoločnú domácnosť a spoločne hospodárili v Českej republike a to v K. T. do 29.5.2011, kedy otec presťahoval deti spolu s ich matkou do Č. na Slovensko na základe dohody s matkou. Ostatné hnutelné veci z K. T., ktoré nemohli previezť v máji 2011, autom previezli do Č. v septembri 2011. Od mája 2011 sa o maloleté deti fakticky stará matka sama, otec na výživu detí prispieva v minimálnej miere 1.500 Kč na každé dieťa. Poukázala na zarážajúci údaj v odôvodnení napadnutého uznesenia, že otec predložil písomný prísľub súkromných jasíel Mrňousek, kde by mal. N. Y. mohol byť prijatý do predškolského zariadenia, kde cena mesačného pobytu v jasliach činí 6.500 Kč. Je zarážajúce, že otec podľa vlastného vyjadrenia prispieva na pomery v Slovenskej republike 1.500 Kč nadštandardne na základe predbežného opatrenia. Na základe predbežného opatrenia je aj upravený styk otca s maloletými deťmi, s podmienkami ktorého však otec nesúhlasí a s deťmi sa od 8.3.2013 nestretol. Nakoľko otec opakovane tvrdí, že nedal súhlas na vystaňovanie do Slovenskej republiky s maloletými deťmi, zvažuje riešiť tento problém prostredníctvom justičného orgánu v krajine údajného obvyklého pobytu maloletých detí, avšak nevie, ktorý súd je na konanie príslušný s poukazom na právoplatné uznesenie Krajského súdu v Prahe sp.zn. 28Co 98/2013 z 27.2.2013, ktorým nebola prenesená miestna príslušnosť Okresného súdu Praha Východ na Okresný súd v Ostrave. Ďalšou podstatnou skutočnosťou, ktorou bol konajúci súd povinný sa zaoberať v rámci rozhodnutia o návrate maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu po zistení obvyklého pobytu maloletých detí bezprostredne pred premiestnením alebo zadržaním a výkonu opatrovníckeho práva rodičov, či neexistujú skutočnosti, pre ktoré nemusí justičný orgán dožiadaného štátu nariadiť návrat dieťaťa vyplývajúceho z čl. 13 Dohovoru. Vyjadrila názor, že súd prvého stupňa nedostatočne zistil skutkový stav vo vzťahu k splneniu alebo nesplneniu podmienky uvedenej pod písm.b/ citovaného ustanovenia Dohovoru. Podľa názoru súdu neexistujú také závažné skutočnosti, pre ktoré justičný orgán dožiadaného štátu nemusí nariadiť návrat maloletých detí, pretože v konaní údajne nepreukázala svoje tvrdenia o fyzickom a psychickom týraní, sexuálnom zneužívaní mal. H. G. zo strany otca. Nezistil ani žiadne existujúce nebezpečenstvo, že by návrat detí vystavil fyzickej alebo duševnej ujme alebo ich inak priviedol do neznesiteľnej situácie. Čestné prehlásenie starej matky, ďalej správy z psychiatrického vyšetrenia maloletej, z psychologických vyšetrení oboch detí nepovažoval za relevantný dôkaz a tieto bagatelizoval, keď poukázal na výpoveď matky, že ju manžel nikdy sexuálne neobťažoval ani maloleté deti, teda išlo údajne o nepreukázané tvrdenie za účelom oddialenia rozhodnutia vo veci. Z uvedeného dôvodu ani nenariadil v konaní znalecké dokazovanie za účelom preverenia pedofilných sklonov otca maloletej, keď existujú indície, ktoré by bolo v záujme otca potrebné v konaní vyvrátiť. Súd sa nezaoberal ani trestným oznámením z 26.5.2012, na základe ktorého bolo začaté trestné stíhanie proti neznámemu páchatelovi pre zločin sexuálneho zneužívania podľa § 201 ods. 1, 2 písm.d/ Trestného zákona 25.6.2012. Trestná vec bola postúpená na ďalšie konanie miestne a vecne príslušnému orgánu v Českej republike. K tomu, aby súd mohol zhodnotiť, či sú alebo nie sú dané okolnosti uvedené v čl. 13 Dohovoru justičné orgány vezmú do úvahy informácie o sociálnom prostredí dieťaťa, ktoré poskytol ústredný orgán alebo iný príslušný orgán štátu obvyklého pobytu dieťaťa. Práve týmito zmluvné štáty sledujú, aby v prípade, ak už došlo k neoprávnenému premiestneniu do iného zmluvného štátu a bolo porušené opatrovnícke právo jedného z rodičov, boli v maximálnej miere chránené práva a oprávnené záujmy maloletého, ktorá zásada je vyjadrená vo vete druhej čl. 13 Dohovoru, kedy možno návrh odmietnuť. Pod sociálnym prostredím treba rozumieť celkové sociálne pomery maloletého v mieste obvyklého pobytu, t.j. kým a ako bola zabezpečená starostlivosť o dieťa, schopnosť zabezpečiť osobnú starostlivosť o dieťa, o jeho výživu, výchovu, spôsob jej zabezpečenia s prihliadnutím na potreby vzhľadom na jeho vek, zdravotný stav, vzájomné citové vzťahy medzi rodičmi navzájom a rodičmi a dieťaťom. Bez dôsledného posúdenia kompletných informácií o týchto skutočnostiach ku zhodnoteniu existencie dôvodov uvedených v čl. 13 písm.b/ Dohovoru bolo právne posúdenie súdom prvého stupňa nesprávne. Poukazuje aj na skutočnosť,

že bydlisko rodiny na území Českej republiky už neexistuje a to od 29.5.2011. Otec údajne už od mája 2011 býva v K. - R. u svojich rodičov, takže podľa jej názoru na základe dohody s otcom zrušili spoločnú domácnosť v K. T.. V súčasnej dobe údajne otec žije v prenajatom byte, ktorý má v dlhodobom prenájme od svojej matky. Byt je kompletne vybavený v podmienkach, ktoré nijako nešpecifikoval. Nie je teda jasné, v akom prostredí by sa mala zdržiavať matka s deťmi, keď sa v správe uvádza, že v byte je jedna izba pre deti, ktorá je zariadená, kde by sa zdržiavala matka, ktorá má právo a povinnosť zabezpečovať starostlivosť o deti aj po eventuálnom návrate do Českej republiky. Z hľadiska aplikácie Dohovoru je nutné garantovať ochranu zákonných a ústavných práv dieťaťa, ktorého záujem má prvoradú dôležitosť v konkrétnej veci čo najúplnejšie zisteným skutkovým stavom a rovnako z neho starostlivo odvodeným právnym posúdením veci. Preto musia byť eliminujúce dôvody návratu dieťaťa do miesta obvyklého pobytu zistené a objasnené natoľko dostatočne, aby hrozba vážneho nebezpečenstva fyzickej alebo duševnej ujmy, prípadne neznesiteľná situácia z prikázaného návratu boli čo najväčšou mierou pravdepodobnosti vylúčené. Zdôraznila, že z čl. 11 ods. 2 Nariadenia vyplýva, že pri uplatnení čl. 12 a 13 Dohovoru sa musí zabezpečiť, aby maloleté dieťa malo možnosť vyjadriť sa v konaní, ak sa to vzhľadom na jeho vek a stupeň vyspelosti nejaví nevhodné. Týmto problémom sa súd prvého stupňa nezaoberal vôbec, hoci z predložených listín v konaní jednoznačne vyplýva, že je potrebné, aby sa aspoň už 5-ročná H. G. v konaní vyjadrila a to súdom akceptovateľným spôsobom. Súd sa nijako nezaoberal okolnosťami, pre ktoré výnimočne nemusí byť návrat nariadený a nezistil za pomoci odborného posúdenia, či deti, najmä H. G., sú s ohľadom na vek a stupeň vyspelosti schopné vyjadriť svoje potreby a prania, prípadne nezistil, či už za pomoci znalca alebo výsluchom dieťaťa ich vnútorný postoj k návratu do domácnosti otca do K..

Otec vo vyjadrení k odvolaniu matky a právnej zástupkyne matky uviedol, že zotráva na svojich účastníckych výpovediach z 10.4.2012 a 23.5.2012 pred súdom prvého stupňa a zdôrazňuje, že matka v priebehu konania na súde prvého stupňa a ani v odvolaní na podporu svojich tvrdení neuviedla žiadne nové dôkazy a zdôraznil, že o úmysle matky študovať na vysokej škole v Prešove vedel, nebránil jej v tom a ako manžel ju v štúdiu podporoval. Uvedené štúdium však bolo podmienené jeho pracovnou cestou do zahraničia a bolo plánované maximálne na obdobie jedného akademického roku, ktorý bol podľa tvrdení matky detí postačujúci k tomu, aby s uznaním už absolvovaných predmetov z Masarykovej univerzity v Brne absolvovala bakalársky študijný program. Nepopiera, že bol 3.9.2011 prítomný pri odovzdaní a prevzatí mal. H. G. v materskej škole v Košiciach, ale rezolútne odmieta tvrdenie matky, že bol prítomný pri zápise maloletej do materskej školy v Košiciach, nevie ani ako k tomuto zápisu došlo. S každodennou návštevou materskej školy v Košiciach nesúhlasil, keď sa o tomto zámere od manželky dozvedel a to predovšetkým s ohľadom na komplikácie s každodenným dochádzaním do X.. Matka maloletých detí však na jeho názor nebrala žiaden ohľad a v súčinnosti so svojou matkou dohodla možnosť prijatia mal. H. G. do materskej školy v Košiciach v tesnej blízkosti miesta výkonu práce starej matky. Odmieta, že by jeho prítomnosť v materskej škole 3.9.2011 bola konkludentným vyjadrením jeho súhlasu so zmenou obvyklého bydliska maloletých detí. Rovnako nepopiera, že pri jednej zo svojich návštev v Č. v októbri 2011 spracoval skicu podkrovných priestorov domu číslo popisné XXX v Č.. Táto skica však bola vytvorená práve za účelom, aby presvedčil matku detí o nevhodnosti týchto priestorov pre akékoľvek trvalé bývanie. Matka detí však teraz účel vzniku skice zámerne dezinterpretuje a považuje to za dôkaz svedčiaci o údajnom spoločnom zámere rodiny trvale sa presídliť do SR. Uvedený zámer medzi nimi nebol nikdy seriózne a vecne prejednaný a už vôbec nie odsúhlasený. Uvedená skica vznikla medzi 9.10.2011 a 11.10.2011, teda bezprostredne po tom, ako matka detí udelila plnú moc svojej právnej zástupkyne na vedenie opatrovníckeho konania, o čom on nemal žiadne tušenie. Dôrazne popiera, že by sa snažil nájsť si zamestnanie v Kechneci. Nikdy nemal dôvod meniť svoje zamestnanie v Odolenej Vode za zamestnanie v Priemyselnom parku Kechnec. Nikdy sa u žiadnej z firiem sídliačich v Kechneci neuchádzal o zamestnanie. Otázku zistenia, kde sa pred podaním návrhu na návrat maloletých detí do Českej republiky nachádzal obvyklý pobyt detí považuje za spoľahlivo a jednoznačne vyriešený a poukazuje aj na odôvodnenie uznesenia Okresného súdu Košice I č.k. 11P 26/2012-216 z 23.5.2012 a uznesenie Krajského súdu v Košiciach č.k. 7CoP 266/2012-278 z 12.9.2012, ako aj uznesenie Okresného súdu Košice I z 23.9.2013 č.k. 11P 26/2012-624. Pokiaľ matka maloletých detí tvrdí, že súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, pretože nepripustil dôkazy a to vypracovanie znalecko-psychologického vyšetrenia otca detí ohľadne jeho údajného pedofilného chovania voči mal. H. G. a zistenie názoru mal. H. G. k otázke návratu do Českej republiky uviedol, že rovnako ako súd prvého stupňa, aj on považuje vznesené obvinenie za zjavne účelové, vykonštruované a nepodložené akýmikoľvek dôkazmi. Toto obvinenie bolo vznesené len za účelom,

aby súd vo svojom meritórnom rozhodnutí aplikoval čl. 13 písm.b/ Haagskeho dohovoru, teda aby nenariadil návrat detí do krajiny obvyklého pobytu. Obdobne bolo toto krivé obvinenie matkou detí využité aj v nadväzujúcich opatrovníckych konaniach. Vzhľadom k nebezpečnosti konania matky maloletých detí, v ktorom stále pokračuje a dôsledkom, ktoré jej konanie už spôsobilo, musel riešiť túto situáciu podaním trestného oznámenia za krivé obvinenie. K rovnakým záverom o účelovom podaní trestného oznámenia matkou maloletej dospel tak vyšetrovateľ polície ČR (uznesenie založené v spise na č.l. 359), tak aj štátna zástupkyňa Okresného štátneho zastupiteľstva v Ostrave, ako aj prokurátor Okresnej prokuratúry Košice - okolie, ktoré v prílohe predkladá. V uvedenom kontexte považuje návrh matky detí na vypracovanie znaleckého posudku za zjavne neopodstatnený a slúžiaci len na oddialenie rozhodnutia vo veci samej. Plne sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, ako aj kolízneho opatrovníka, že nie je vhodné zisťovať názor ani jedného z maloletých detí s ohľadom na ich vek a rozumovú vyspelosť. V tomto ohľade nie je možné maloletým vysvetliť predmet konania v kontexte Haagskeho dohovoru. Prípadné zisťovanie názoru detí by mohlo viesť k neprípustnému tlaku na ne, aby sa rozhodli, či chcú zostať s matkou, ktorá sa nechce vrátiť do Českej republiky alebo sa vrátiť k otcovi. Matka maloletých detí sa v tomto ohľade úplne nevhodne snaží preniesť zodpovednosť za svoje konanie na maloleté deti, ktoré nemajú s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť možnosť posúdiť dôsledky svojich prípadných vyjadrení. V tomto smere tiež poukazuje na zvýšenú mieru sugestibility u detí takéhoto nízkeho veku. V súvislosti s jednostranným výchovným prostredím, z ktorého bol v posledných mesiacoch nielen absolútne vylúčený, ale je mu bránené v akomkoľvek kontakte s deťmi, považuje prípadne zistený názor maloletých detí za značne skreslený, ovplyvnený názorom a vôľou matky detí a jej blízkych, ktorí sú s deťmi v dennom kontakte. Prípadne zistený názor maloletých detí teda nebude prejavom ich autonómnej vôle, ale reflexiou názoru dospelých, ktorí sú s nimi v kontakte. Ďalej uviedol, že matka maloletých detí opakovane argumentuje vysokou mierou integrácie maloletých detí v Slovenskej republike od podania návrhu do súčasnej doby. K uvedenému len opakuje, že v rámci aplikácie dohovoru je podstatné, kde bol obvyklý pobyt maloletých detí bezprostredne pred neoprávneným zadržaním alebo premiestnením. Vznik sociálnych väzieb a integrácia dieťaťa do prostredia v druhom štáte po tom, čo došlo k nezákonnému premiestneniu či zadržaniu už nemôže mať na zmenu obvyklého pobytu žiaden vplyv. Dohovor predpokladá bezprostrednú repatriáciu vzťahov do stavu pred neoprávneným zadržaním, či premiestnením. Dĺžku trvania protiprávneho stavu rovnako ako nezákonný zásah medzinárodne miestne neprípustného Okresného súdu Košice - okolie do vzťahov medzi rodičmi a ich maloletými deťmi on ako otec detí nezapríčinil. Organizácia vedenia konania spadá do výlučnej právomoci súdu a on svojím konaním pred súdom prvého stupňa k tejto dobe nijak negatívne neprispel. Naopak, súd opakovane upozorňoval na neúnosné predlžovanie dĺžky konania. Pokiaľ matka namieta, že súd prvého stupňa prekročil svoju právomoc, keď vyhovel jeho návrhu na zmenu petitu a zaviazal ju na povinnosť odovzdať maloleté deti otcovi v prípade, že sama dobrovoľne nezaistí návrat maloletých detí do ČR v lehote určenej v druhom výroku napadnutého uznesenia, konštatuje, že týmto výrokom súd prvého stupňa neupravuje pomery medzi rodičmi a maloletými deťmi. Tretí výrok napadnutého uznesenia len zaistuje vykonateľnosť rozhodnutia nariaďujúceho návrat, keď stanovuje konkrétnej osobe konkrétnu povinnosť v prípade, že povinná osoba nesplní záväzok vyplývajúci z druhého výroku. K doplneniu tohto výroku súd prvého stupňa pristúpil po tom, keď z priebehu doterajšieho konania vyplynulo, že matka detí nebude ochotná rozhodnutie súdu dobrovoľne splniť. Ide preto jednoznačne o preventívne opatrenie, ktoré by malo matku detí motivovať k dobrovoľnému splneniu povinností vyplývajúcich z predchádzajúceho výroku. Pokiaľ matka detí stavia do rozporu napadnuté uznesenie s predbežnými opatreniami prijatými v konaní pred Okresným súdom Košice - okolie sp.zn. 19P 89/2011 a preto napadnuté uznesenie považuje za zmatečné, považuje za potrebné zdôrazniť, že konanie pred Okresným súdom Košice - okolie by malo byť po nadobudnutí právoplatnosti napadnutého uznesenia zastavené a Okresný súd Košice - okolie by mal vyhlásiť svoju medzinárodnú neprípustnosť v zmysle čl. 17 Nariadenia v prospech súdu v Českej republike. Zastavením konania stratia účinnosť aj prijaté predbežné opatrenia. Ďalej uviedol, že striktnie odmieta viesť polemiku ohľadne kvality ovzdušia a púšťať sa do porovnávania štúdií kvality životného prostredia v J. - Y. kraji v porovnaní s krajom X.. Túto argumentáciu považuje za nemiestnu a nesúvisiacu s predmetom konania. Pokiaľ matka detí namieta, že jej v priebehu konania nebol daný dostatočný priestor na reakciu k jeho účastníckej výpovedi, podotýka, že matka detí bola prítomná na pojednávaní 23.9.2013 a bola zastúpená advokátom na základe plnej moci pre celé konanie. Mala možnosť navrhovať dôkazy a dostala príležitosť vyjadriť svoje stanovisko v záverečnej reči. Pokiaľ tieto možnosti vyjadrení prenechala na splnomocnenú zástupkyňu, išlo o prejav jej slobodnej a vážnej vôle. K vyjadreniu otec pripojil žiadosť Okresného štátneho zastupiteľstva v Ostrave č.k. 13Zn 1109/2013 o prevzatie trestného oznámenia na G. T. nar. X.X.XXXX pre podozrenie zo spáchania zločinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1, 3 písm.c/ Trestného zákonníka, pretože

je dôvodne podozrivá, že 26.5.2012 na policajnom oddelení v Košiciach vo veci vedenej pod sp.zn. ORP-290/OVK-KS-2012 a neskôr v rámci súdnych konaní vo svojich podaniach po riadnom poučení o trestnej zodpovednosti za uvedenie vedome nepravdivých údajov uviedla, že v presne nezistenej dobe od 23.1.2012 do 9.5.2012 v K. - R. v byte na Q. T. T. č. XXXX/X mal Ing. H. Š. nar. XX.X.XXXX pohlavne zneužívať svoju maloletú dcéru H. G. Š. nar. XX.XX.XXXX okrem iného tým, že ju mal v dobe, keď sa o maloletú staral opakovane hladiť po pohlavných orgánoch, pričom toto jej tvrdenie sa po policajnom preverovaní realizovanom Políciou Českej republiky, Mestským riaditeľstvom Polície Ostrava, oddelením všeobecnej kriminality Poruba pod č. KRPT-219773/TČ-2012-070774 nepotvrdili a vec bola odložená, pričom týmto svojím konaním podozrivá zdiskreditovala Ing. H. Š. v prebiehajúcich súdnych sporoch ohľadne jeho maloletých detí a vážne poškodila jeho rodinné väzby i povesť v mieste bydliska. Ďalej predložil uznesenie Okresnej prokuratúry Košice - okolie z 23.10.2013 vo veci prečinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona, ktorým bolo podľa § 194 ods. 1 písm.b/ Trestného poriadku zrušené uznesenie vyšetrovateľa OR PZ Košice - okolie sp.zn. ORP-145/OVK-KS-2013 z 28.8.2013, ktorým bolo podľa § 215 ods. 1 písm.b/ Trestného poriadku zastavené trestné stíhanie vo veci prečinu krivého obvinenia podľa § 345 ods. 1 Trestného zákona a vyšetrovateľovi policajného zboru bolo uložené, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Kolízny opatrovník sa k odvolaniam matky a otca nevyjadril.

Matka sa k odvolaniu otca nevyjadřila.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací uznesením z 25.11.2013 č.k. 7CoP 370/2013-728 potvrdil uznesenie súdu prvého stupňa vo výroku o nariadení návratu maloletých detí do miesta obvyklého pobytu do Českej republiky, povinnosti matke odovzdať maloleté deti otcovi po uplynutí lehoty na plnenie, ak maloleté deti nevráti do Českej republiky a povinnosti otca v prípade návratu matky maloletých detí do Českej republiky zabezpečiť im primerané ubytovanie na svoje náklady až do rozhodnutia príslušného súdu v Českej republike o úprave práv a povinností rodičov k maloletým deťom, prípadne rozvodu manželstva. Zmenil uznesenie vo výroku o povinnosti matky zabezpečiť navrátenie maloletých detí v lehote jedného mesiaca od právoplatnosti uznesenia tak, že matke uložil povinnosť zabezpečiť navrátenie maloletých detí do 3 dní od právoplatnosti uznesenia. Uznesenie vo výroku o trovách konania zrušil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zrušil uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 25.11.2013 sp.zn. 7CoP 370/2013 a vec mu vrátil na ďalšie konanie uznesením z 28.8.2014 sp.zn. 2Cdo 209/2014.

V intenciách rozhodnutia dovolacieho súdu odvolací súd doručil vyjadrenie otca k odvolaniu matky matke, ako aj kolíznemu opatrovníkovi.

Matka prostredníctvom splnomocnenej zástupkyne doručila odvolaciemu súdu 24.10.2014 podanie označené ako vyjadrenie matky vo veci vedenej pod sp.zn. 7CoP 370/2013, v ktorom poukázala na nález Ústavného súdu IV. ÚS 100/2014 z 23.5.2014 a namietala, že tak prvostupňový súd, ako aj druhostupňový súd nevyhoveli jej návrhu a nezisťovali v predmetnom konaní názor maloletých detí s poukazom na ich nízky vek a mentálnu vyspelosť. V tejto súvislosti poukazuje na správu z vyšetrenia maloletých detí z 23.3.2014, ktoré vykonala Mgr. S. S., ktoré v konaní predložila 28.3.2014 a z ktorej jednoznačne vyplýva záver klinickej psychologičky a zároveň znalkyne, že obidve deti sú spôsobilé byť vypočuté v konaní pred súdom, ako aj znalcom. S poukazom na čl. 11 ods. 2 a 4 Nariadenia Rady (ES) č. 2201/2003 a pri uplatňovaní článkov 12 a 13 Haagskeho dohovoru z roku 1980 neobstojí hodnotenie rozumovej vyspelosti maloletých detí odvolacím súdom, pre ktoré odmietol zisťovať názory maloletých detí. S poukazom na ust. § 20 ods. 2 Zákona o sociálnoprávnej ochrane detí zároveň navrhuje, aby sa v konaní k záujmu maloletých detí vyjadřil kolízny opatrovník, ktorý maloleté deti zastupuje. Ďalej poukázala na čl. 13 Haagskeho dohovoru a čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa a vyjadřila názor, že prvostupňový súd, ako aj odvolací porušili svojím postupom citované články Dohovoru o právach dieťaťa, ako aj Haagskeho dohovoru, pretože nijako nezisťovali a nezaoberali sa tým, aké ťažkosti spôsobí maloletým deťom, ktoré v čase rozhodnutia dovolacieho súdu žili na území Slovenskej republiky dva a pol roka, aké väzby si na území Slovenskej republiky vytvorili a či návrat na územie Českej republiky a narušenie vytvorených väzieb na Slovensku vzhľadom k dĺžke pobytu maloletých detí na Slovensku nezakladá pre ne neznesiteľnú situáciu v zmysle citovaného článku Haagskeho dohovoru.

Uviedla, že v ostatnom období sa v judikatúre ESLP vo veciach rodičovských únosov detí čoraz častejšie prejavuje názor, že návrat dieťaťa nemá byť v prípadoch, keď je Haagsky dohovor aplikovateľný, nariadený automaticky alebo mechanicky a najlepší záujem dieťaťa musí byť posudzovaný v každom jednotlivom prípade a závisí od škály individuálnych okolností, konkrétne od veku a stupňa vyspelosti, prítomnosti alebo absencie rodičov, okolia a skúseností. Z procesného hľadiska má národný orgán konať na základe úplného preskúmania celkovej rodinnej situácie a faktorov materiálnej, emocionálnej, zdravotnej, psychologickkej a pod. povahy (rozsudok ESLP č. 41615/07 Neulinger a Shuruk v. Švajčiarsko zo 6.7.2010). Ďalej uviedla, že z ambulantného vyšetrenia maloletých detí vyplýva, že domov obe deti prežívajú v prostredí Č.. Separovaním ich z tohto prostredia do pre nich neznámeho prostredia (kedy navyše bazálna citová osoba - matka - môže a pravdepodobne aj bude vystavená existenčným frustráciám a sociálnemu distresu a nedá sa vylúčiť psychická dekompenzácia matky), predstavuje riziko k ich bezproblémovému vývinu, najmä u mal. H. G. je riziko, že zistené oslabenie emočnej regulácie po ďalšom zaťažení môže nadobudnúť rozmer emočnej poruchy. Hrozbou psychickej ujmy u maloletých detí a teda existenciou vážneho nebezpečenstva, že návrat by deti vystavil duševnej ujme, resp. inak by ich priviedol do neznesiteľnej situácie sa prvostupňový a odvolací súd nezaoberali. Poukázala na rozhodnutie ESLP rozsudok č. 27853/09 z 26.11.2013, v ktorom vo všeobecnosti konštatoval, že Dohovor a Haagsky dohovor musia byť interpretované v súlade a bez vzájomného konfliktu, pričom rozhodujúci je najlepší záujem dieťaťa. V predmetnej veci rozhodol, že lotyšské súdy nedodrжали procesné požiadavky čl. 8 Dohovoru z dôvodu, že odmietli posúdiť tvrdenie o vážnej ujme, ktorá dieťaťu hrozila v prípade nariadenia návratu do Austrálie. Zdôraznil, že vnútroštátne súdy sú povinné náležite preskúmať celú rodinnú situáciu vrátane tvrdení o vážnej ujme, ktorá by dieťaťu v prípade návratu mala hroziť a toto preskúmanie musia vnútroštátne súdy aj náležite odôvodniť vo svojich rozhodnutiach. ESLP Lotyšsku tiež vytkol, že napriek tomu, že sťažovateľka predložila odvolaciemu súdu v Rige posudok vypracovaný psychológom, ktorý signalizoval, že v prípade okamžitého oddelenia dieťaťa od matky môže vzniknúť u dieťaťa psychická trauma, odvolací súd sa s ním nevysporiadal. Podľa názoru ESLP bolo neprijateľné, aby súd rozhodol o neprípustnosti tohto dôkazu z dôvodu, že sa týkal viac merita opatrovníckeho konania ako merita konania o návrat. Zdôraznil, že psychologický posudok upriamoval pozornosť na riziko vzniku vážnej psychickej traumy, ktorá bola priamo spojená s najlepším záujmom dieťaťa a preto toto tvrdenie malo byť preskúmané vo svetle čl. 13 písm.b/ Haagskeho dohovoru. Krajský súd v Rige mal preto umožniť účastníkom konania vyjadriť sa k tomuto dôkazu alebo zabezpečiť vypracovanie druhého znaleckého posudku z vlastnej iniciatívy. Európsky súd pre ľudské práva zdôraznil, že potreba dodržiavania krátkych lehôt stanovených v Haagskom dohovore nezabavovala lotyšské orgány zodpovednosti vykonať účinné preskúmanie takéhoto tvrdenia. Matka vyjadrila názor, že kľúčové právne závery ESLP vyjadrené v označenom konaní sú aplikovateľné aj v predmetnom konaní. V tejto súvislosti ďalej poukázala na uznesenie NS SR 6Cdo 1/2013 z 30.4.2013. Pokiaľ ide o samotné posúdenie oprávnenosti zadržavania maloletých detí na území Slovenska, teda mimo obvyklého pobytu detí, prvostupňový súd, ako aj odvolací nekriticky preberali tvrdenia otca, že súhlasí len s dočasným pobytom počas jeho služobnej cesty v zahraničí za pravdivé bez posúdenia samotného faktického správania sa otca, ktorý rodinu sťahoval na územie SR v dvoch etapách s poukazom na to, že ešte v septembri 2011 sťahoval veci patriace deťom zostávajúce v Českej republike na Slovensko napriek tomu, že služobnú cestu mal naplánovanú na začiatok septembra 2011. Otec tiež na pojednávaní 10.4.2012 uviedol, že vypracoval analýzu riešenia podkrovného bývania v rodinnom dome v Č.. Domnieva sa, že analýzy riešenia bývania sú bežne vypracovávané na priestory, vo vzťahu ku ktorým je úmysel bývať. Napokon otec na pojednávaní 10.4.2012 uviedol, že hľadal nejaké možnosti adekvátne svojmu zamestnaniu na území Slovenska. Vyjadrila názor, že konanie otca celkom zrejme svedčí tomu, že pôvodne súhlasil s trvalým bývaním na Slovensku a až následne s odstupom času si to z neznámeho dôvodu rozmyslel, čo však nemôže mať vplyv na právne vzťahy založené jeho pôvodným súhlasom. Záverom poukazuje na to, že obe deti sú silne traumatizované z návratu do Českej republiky, nedošlo k ich návratu do K. T., ale boli presťahované do K., kde nemali absolútne žiadne väzby a doposiaľ sa pri stretnutí s ňou dožadujú návratu domov, teda do Č.G.. Otec jej nezabezpečil žiadne primerané ubytovanie na svoje náklady a vzhľadom na nevykonateľný petit prvostupňového súdu ani sa nemohla domáhať jeho výkonu. Otec túto situáciu zneužil tak, že jej umožnil bývať v byte, ktorý patrí jeho matke pod podmienkou, že maloleté deti bude vídať dvakrát v mesiaci len za jeho prítomnosti, resp. podľa jeho ľubovôle. V prípade, ak s tým nesúhlasí, bude z bytu vystahovaná. V Českej republike je bez akéhokoľvek príjmu, finančného zázemia a vystahovanie by znamenalo, že bude v Českej republike bývať na ulici. Otec maloleté deti od nej odlúčil napriek tomu, že majú na ňu vytvorenú bazálnu citovú väzbu. Deti trávajú s otcom v skutočnosti len minimálny čas, zvyšok času trávajú so starými rodičmi. Nie je im zároveň umožnené stýkať sa s ňou a ak, tak len výnimočne osamote. S prihliadnutím na súčasný stav

trvá na navrhnutom dokazovaní pri posudzovaní rizika vzniku vážnej psychickej ujmy maloletých detí prostredníctvom znaleckého dokazovania. Na podanom odvolaní samostatne, ako aj prostredníctvom právnej zástupkyne v celom rozsahu trvá.

Odvolací súd požiadal o prešetrenie pomerov maloletých detí Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Košice, ako aj Statutárni mesto Ostrava, Úrad mestského obvodu Poruba, Odbor péče o občany, Oddelení sociálne právni ochrany detí prostredníctvom Úradu pro medzinárodněprávní ochranu dětí v Brne. Úrad pro medzinárodněprávní ochranu dětí v Brne doručil odvolaciemu súdu 20.10.2014 aktuálnu správu podanú Statutárním městem Ostrava, z ktorej vyplýva, že maloleté deti sa zdržiavajú od 27.6.2014 v K. - R. na D. č. XXX v Č. N.. So správy Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach doručenej odvolaciemu súdu 23.10.2014 vyplýva, že maloleté deti sú v starostlivosti otca s tým, že spolu s deťmi vycestovala do Českej republiky aj matka 27.6.2014 a nasťahovala sa do bytu, ktorý pre ňu a maloleté deti pripravil otec detí. Koncom júla 2014 sa matka vrátila na územie SR, pričom otec nesúhlasil s príchodom maloletých detí na územie Slovenskej republiky. Následne po návrate do Českej republiky otec maloletých detí odmietol matku pustiť do domácnosti k maloletým deťom. Od toho času sa matka zdržiava na území Slovenskej republiky v mieste svojho trvalého bydliska, maloleté deti boli predbežne zverené do osobnej starostlivosti otca. Matka maloleté deti v domácnosti otca navštevuje, spočiatku ich navštevovala každý víkend, toho času jej otec umožňuje styk každý druhý víkend.

Podľa § 220 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie (§ 219), ani na jeho zrušenie (§ 221 ods. 1).

Podľa čl. 12 Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí (ďalej len „Dohovor“), ak bolo dieťa neoprávnene premiestnené alebo zadržané podľa článku 3 a v deň začatia konania pred justičným alebo správny orgánom zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa nachádza, neuplynula odo dňa neoprávneneho premiestnenia alebo zadržania lehota jedného roka, nariadi príslušný orgán okamžite návrat dieťaťa. Justičný alebo správny orgán nariadi návrat dieťaťa, aj keď sa konanie začalo po uplynutí lehoty jedného roka uvedenej v predchádzajúcom odseku, okrem prípadu, že sa preukáže, že dieťa sa už zžilo s novým prostredím. Ak justičný alebo správny orgán dožadovaného štátu má dôvod domnievať sa, že dieťa bolo premiestnené na územie iného štátu, môže zastaviť konanie alebo zamietnuť žiadosť o návrat dieťaťa.

V zmysle čl. 7 ods. 2 Ústavy SR majú právne záväzné akty Európskych spoločenstiev a Európskej únie prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky. V zmysle ods. 5 tohto ustanovenia majú prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky aj medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva a povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Dohovor o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí prijatý 25.10.1980 v Haagu, bol ratifikovaný Slovenskou republikou 24.10.2000 a uverejnený oznámením Ministerstva zahraničných vecí Slovenskej republiky č. 119/2001 Z.z..

Predmetom konania v prejednávanej veci je nariadenie návratu maloletých detí do miesta obvyklého pobytu do Českej republiky na základe návrhu otca podaného 28.2.2012. Ide teda o konanie vyplývajúce z Dohovoru o občianskoprávných aspektoch medzinárodných únosov detí. Z uvedeného dôvodu je preto potrebné aplikovať na uvedené konanie osobitnú právnu úpravu obsiahnutú v uvedenom Dohovore. Z vyššie citovaného čl. 12 Dohovoru vyplýva, že o nariadení návratu neoprávnene premiestnených alebo zadržaných detí koná a rozhoduje justičný orgán zmluvného štátu, v ktorom sa dieťa nachádza. V prípade, ak tento justičný orgán má dôvod domnievať sa, že dieťa bolo premiestnené na územie iného štátu, môže konanie zastaviť alebo zamietnuť žiadosť o návrat dieťaťa. Základným cieľom návratového konania je zaistenie bezodkladného návratu detí protiprávne premiestnených alebo zadržovaných v niektorom zmluvnom štáte. V tomto konaní však súd nerozhoduje ani o výchove a výžive detí, ani o styku rodičov s deťmi, ale výlučne o tom, či budú deti do miesta obvyklého pobytu vrátené alebo nie. Základným predpokladom pre rozhodnutie o nariadení návratu maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu je, že deti sú premiestnené alebo zadržované v tomto zmluvnom štáte. Z podania matky doručenej odvolaciemu súdu 24.10.2014, ako aj zo správy o prešetrení pomerov maloletých detí podanej Statutárním městem Ostrava 20.10.2014 a Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach 23.10.2014 nepochybne vyplýva, že maloleté deti H. G. a N. Y. sa nenachádzajú na území Slovenskej republiky. S poukazom na čl. 12 vety tretej Dohovoru dospel odvolací súd k záveru, že

z dôvodu neprítomnosti maloletých detí na území Slovenskej republiky nie sú splnené predpoklady pre rozhodovanie o návrhu otca na nariadenie návratu maloletých detí do miesta obvyklého pobytu, preto bez preskúmania vecnej správnosti uznesenia súdu prvého stupňa, ktorým bol nariadený návrat maloletých detí do miesta obvyklého pobytu do Českej republiky zmenil uznesenie súdu prvého stupňa podľa § 220 O.s.p. a konanie v tejto časti zastavil.

Podľa § 221 ods. 1 písm.f/ a h/ O.s.p. súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav. Podľa ods. 2 citovaného ustanovenia, ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Podľa § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p. žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku, ak konanie mohlo sa začať i bez návrhu.

Podľa § 147 ods. 1 O.s.p. účastníkovi alebo jeho zástupcovi súd uloží, aby uhradili trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, ak ich spôsobili svojím zavinením alebo ak tieto trovy vznikli náhodou, ktorá sa im prihodila.

Podľa § 147a ods. 1 O.s.p., ak súd rozhodol o odročení nariadeného pojednávania na základe žiadosti účastníka z dôležitého dôvodu na jeho strane, ktorý zaviniel, alebo je výsledkom náhody, ktorá sa mu prihodila, má účastník vystupujúci v konaní ako protistrana, ktorý sa dostavil na pojednávanie, právo od neho požadovať sumu 15 eur.

Vo vzťahu k výroku o trovách konania dospel odvolací súd k záveru, že súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil a v konečnom dôsledku aj odňal otcovi možnosť konať na súde, nakoľko nerozhodol o trovách konania otca podľa § 147 ods. 1 O.s.p., ktoré si uplatnil 25.2.2013 a ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho účasťou na pojednávaní 19.2.2013 vo výške 222,95 € ako hotové výdavky, ktorých vznik zaviniela matka maloletých detí. Uvedeným podaním si zároveň uplatnil náhradu za účasť na pojednávaní podľa § 147a O.s.p. vo výške 15 €. O tejto náhrade (15 €) podľa § 147a ods. 1 O.s.p. súd prvého stupňa rozhodol uznesením z 1.3.2013 č.k. 11P 26/2012-405, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12.8.2013 tak, že matku maloletých detí zaviazal nahradiť otcovi detí do 3 dní od právoplatnosti uznesenia sumu 15 € z dôvodu odročenia pojednávania, ktorý je výsledkom náhody, ktorá sa prihodila matke maloletých, pričom z odôvodnenia tohto uznesenia vyplýva, že o trovách, ktoré si otec maloletých detí uplatnil ako hotové výdavky za účasť na pojednávaní bude rozhodovať v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí, resp. následne po vydaní takéhoto rozhodnutia samostatným uznesením o náhrade trov konania. V rozhodnutí vo veci samej, teda v napadnutom uznesení však rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa ust. § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p..

V prvom rade považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že peňažný nárok podľa § 147a, ako aj nárok na náhradu trov konania podľa § 147 ods. 1 majú povahu sankcie za porovnateľné porušenie povinnosti, avšak obidva nároky existujú popri sebe. Možno povedať, že peňažný nárok podľa § 147a je sankciou a nárok podľa § 147 ods. 1 je nárokom na náhradu zavinených trov konania. Aplikáciu ust. § 147 však nemožno vylúčiť ani v konaniach, v ktorých žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania podľa jeho výsledku (§ 146 ods. 1 O.s.p.), pretože ide o povinnosť nahradiť trovy konania, ktoré by inak neboli vznikli, osobou, ktorá ich spôsobil svojím zavinením, ale aj v prípade, ak vznikli náhodou. Zásada zodpovednosti za zavinenie alebo náhodou sa uplatňuje pri rozhodovaní o náhrade trov v konaní tak sporovom, ako aj nesporevom. O povinnosti nahradiť trovy konania, ktoré vznikli zavinením alebo náhodou, môže rozhodnúť súd ihneď ako vznikli, najneskôr však v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nárok oprávnenej osoby na náhradu trov konania, ktoré vznikli zavinením alebo náhodou, nie je nijako závislý od výsledku konania, t.j. od úspechu vo veci. Tieto trovy preto treba oddeliť od ostatných trov konania. Z uvedeného dôvodu sa nazývajú aj ako separátne trovy. Súd prvého stupňa sa však uvedeným zjavne neriadil a teda nesprávne vec právne posúdil, čo nakoniec vyplýva aj z odôvodnenia jeho uznesenia z 1.3.2013 č.k. 11P 26/2012-405. Z uvedeného možno vyvodit' záver, že súd prvého stupňa sa ani nemienil separátnymi trovami otca uplatnenými v konaní zaoberať.

Odvolací súd však zastáva názor, že konanie o návrate maloletých detí do krajiny obvyklého pobytu je konaním nesporovým aj napriek tomu, že môže začať len na návrh účastníka, čo jednoznačne vyplýva z ust. § 176 ods. 2 O.s.p., pričom existujú aj iné konania starostlivosti súdu o maloletých, ktoré je možné začať len na návrh, napríklad o osvojenie a je zrejmé, že v týchto konaniach možno len ťažko hovoriť o úspechu alebo neúspechu vo veci, čo je rozhodujúce kritérium pri rozhodovaní o náhrade trov konania podľa zásady úspechu (§ 142 a 143). Analogicky je preto potrebné aj v konaniach o návrat maloletých detí postupovať podľa ust. § 146 ods. 1 písm.a/ O.s.p..

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd zrušil uznesenie vo výroku o trovách konania účastníkov a vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie, úlohou ktorého bude rozhodnúť o separátnych trovách uplatnených otcom podľa ust. § 147 ods. 1 O.s.p. a následne aj o trovách konania účastníkov vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.